

Sygn. akt VII K 515/16

WYROK ŁĄCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim w VII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący **SSR Joanna Cisak-Nieckarz**

Protokolant sekretarz sąd. Dawid Lesiakowski

w obecności Prokuratora: Jarosława Anioła, Kamila Majdy

po rozpoznaniu dnia 4 stycznia 2017 roku, 10 marca 2017 roku

sprawy **J. M.**, syna J. i A. z d. M.

urodzonego (...) w R.

skazanego prawomocnymi wyrokami:

I. wyrokiem (...) Sądu (...) w R. z dnia (...) w sprawie (...)

a/ na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności na skutek połączenia kar orzeczonych w sprawach:

(...) Sądu (...) w R. z dnia (...) r.,

(...) Sądu (...) w R. z dnia (...) r., karą łączną została wykonana w całości;

b/ na karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkom zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, raz łączną karę grzywny w liczbie 100 stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych, na skutek połączenia kar orzeczonych w sprawach:

(...) Sądu (...) w R. z dnia (...) roku ,

(...) Sądu (...) w R. z dnia (...) roku;

Postanowieniem z dnia (...) Sądu (...) w R. w sprawie (...) zarządzono wykonanie kary łącznej. Kara łączna pozbawienia wolności została wykonana w całości.

II. wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia (...) w sprawie (...) na karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz łączną karę grzywny w liczbie 60 stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych na skutek połączenia kar jednostkowych pozbawienia wolności w wymiarze trzy razy po 1 rok i 2 lata pozbawienia wolności oraz jednostkowych kar grzywny 3 razy po 50 stawek dziennych przy ustalenie wysokości jednej stawki dziennej na kwotę po 10 złotych orzeczonych tym wyrokiem; Kara łączna pozbawienia wolności jest wykonywana od 01.10.2016r.;

III. wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia (...) w sprawie (...) na karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności i łącznej kary 80 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych na skutek połączenia jednostkowych kar pozbawienia wolności i jednostkowych kar grzywny orzeczonych w pkt I i IV wyroku Sądu (...) w R. w sprawie (...) pozostałe jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone w tej sprawie zamieniono na kary cztery razy po 30 dni aresztu (art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27.09.2013r. o zmianie ustawy – Kodeks

postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. z 3013r., poz. 1247); Kara łączna pozbawienia wolności nie została wykonywana.

Przedmiotem analizy w sprawie o wyrok łączny była nadto kary orzeczone w sprawie (...) Sądu (...) R. z dnia (...)

IV. wyrokiem Sądu (...) w P. z dnia (...) w sprawie (...) za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 242 § 3 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Kara pozbawienia wolności nie została wykonana;

V. wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia (...) roku w sprawie (...) za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 278 § 1 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 64 § 1 kk na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 kk na karę 60 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych, na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono okres zatrzymania skazanego od dnia 12.11.2015r. godz. 10.10 do dnia 13.11.2015r., godz. 15.10 przyjmując, że jeden dzień zatrzymania jest równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności; Kara pozbawienia wolności nie została wykonana.

w przedmiocie wyroku łącznego:

1. na podstawie art. 569 § 1 kpk w zw. z art. 85 § 1 i 2 kk, art. 86 § 1 kk, orzeka wobec skazanego łączną karę 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności, na skutek połączenia jednostkowych kar pozbawienia wolności opisanych w pkt IV, V;
2. uznaje, że wyroki opisane w punkcie 1 w zakresie kar pozbawienia wolności zostały pochłonięte niniejszym wyrokiem (...), a w pozostałym zakresie podlegają odrębnemu wykonaniu;
3. na podstawie art. 572 kpk umarza postępowanie o wyrok łączny w pozostałym zakresie;
4. na podstawie art. 577 kpk na poczet orzeczonej w punkcie 1 kary łącznej pozbawienia wolności zalicza skazanemu okres zatrzymania w sprawie (...) od dnia(...) godz. 10.10 do dnia (...) godz. 15.10 przyjmując, że jeden dzień zatrzymania jest równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;
5. zwalnia skazanego od wydatków związanych z wydaniem wyroku łącznego, które przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt VII K 515/16

UZASADNIENIE

Z urzędu wszczęto postępowanie o wydanie wobec skazanego J. M. wyroku łącznego.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. ustalił, co następuje:

J. M. został skazany prawomocnymi wyrokami:

VI. wyrokiem (...) Sądu (...) w R. z dnia (...)w sprawie (...)

a/ na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności na skutek połączenia kar orzeczonych w sprawach:

(...) Sądu (...) w R. z dnia (...)

(...) Sądu (...) w R. z dnia (...)

Postanowieniem z dnia (...) Sądu (...) w P.w sprawie (...) skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony. Postanowieniem z dnia (...) Sądu (...)w P.warunkowe przedterminowe zwolnienie zostało odwołane i zarządzone wykonanie pozostałej części kary. Kara łączna została wykonana w całości;

b/ na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkom zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, raz łączną karę grzywny w liczbie 100 stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych, na skutek połączenia kar orzeczonych w sprawach:

(...) Sądu (...) w R. z dnia(...) roku ,

(...) Sądu (...) w R. z dnia(...) roku.

Wymiar kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności obniżono postanowieniem Sądu (...) w R. z dnia (...) w sprawie(...)do 1 roku i 10 miesięcy, na zasadzie art. 19 ust 2 ustawy z dnia 20.02.2015r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015r., poz. 396).

Postanowieniem z dnia (...) Sądu (...) w R. w sprawie (...) zarządzono wykonanie kary łącznej.

Postanowieniem Sądu (...) w P. z dnia (...) w sprawie(...)udzielono skazanemu przerwy w odbywaniu kar orzeczonych w sprawach (...), (...) Sądu (...) w R. do dnia (...)

Kara łączna pozbawienia wolności została wykonana w całości.

/dowód: odpis wyroku w sprawie (...)– k. 55

odpis postanowienie w sprawie (...) S. (...) – k. 49 akt sprawy (...)S. (...) w R.

odpis postanowienie w sprawie (...)– k. 71 akt sprawy (...)S. (...) w R.

zawiadomienie o zwolnieniu – k. 105 akt sprawy (...) SR w R.

odpis postanowienia z dn. 29.07.2015r. – k. 56

postanowienie w sprawie (...) – k. 23 część akt sprawy (...)S. (...) w R.

obliczenie kary – k. 57

zawiadomienie o zwolnieniu ze sprawy – k. 151 akt sprawy (...) S. (...)w R.

karta karna – k. 31-33, 98-101

wykaz wykonywanych kar – k. 37, 107-107v

odpis postanowienie S. (...) o udzieleniu przerwy – akta sprawy (...)

VII. wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia (...) w sprawie (...) na karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz łączną karę grzywny w liczbie 60 stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych na skutek połączenia kar jednostkowych pozbawienia wolności w wymiarze trzy razy po 1 rok i 2 lata pozbawienia wolności oraz jednostkowych kar grzywny 3 razy po 50 stawek dziennych przy ustalenie wysokości jednej stawki dziennej na kwotę po 10 złotych orzeczonych tym wyrokiem.

Postanowieniem Sądu (...) w P. z dnia (...) w sprawie (...) udzielono skazanemu przerwy w odbywaniu kar orzeczonych w sprawach (...) Sądu (...) w R. do dnia (...)

Kara łączna pozbawienia wolności jest aktualnie wykonywana, przewidziany termin jej zakończenia – 30.12.2017roku.

/dowód: odpis wyroku w sprawie (...)– k. 53

obliczenie kary – k. 54

wykaz wykonywanych kar – k. 37, 107-107v

karta karna – k. 31-33, 98-101

odpis postanowienie S. (...) o udzieleniu przerwy – akta sprawy (...)

VIII. wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia (...) w sprawie (...) na karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności i łącznej kary 80 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych na skutek połączenia jednostkowych kar pozbawienia wolności i jednostkowych kar grzywny orzeczonych w pkt I i IV wyroku Sądu (...) w R. w sprawie (...) pozostałe jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone w tej sprawie zamieniono na kary cztery razy po 30 dni aresztu (art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27.09.2013r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. z 3013r., poz. 1247).

Przedmiotem analizy w sprawie o wyrok łączny była nadto kary orzeczone w sprawie (...) Sądu (...) R. z dnia (...)

Postanowieniem Sądu (...) w P.z dnia (...) w sprawie (...) udzielono skazanemu przerwy w odbywaniu kar orzeczonych w sprawach (...) Sądu (...) w R. do dnia (...)

Kara łączna pozbawienia wolności nie została wykonywana.

/dowód: odpis wyroku w sprawie (...)– k. 58-59

obliczenie kary – k. 60

wykaz wykonywanych kar – k. 37, 107-107v

odpis wyroku w sprawie (...) – k. 61-62

karta karna – k. 31-33, 98-101

odpis postanowienie S. (...)o udzieleniu przerwy – akta sprawy (...)

IX. wyrokiem Sądu (...) w P.z dnia(...)w sprawie (...) za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 242 § 3 kk, popełniony w dniu (...) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Kara pozbawienia wolności nie została wykonana.

/dowód: odpis wyroku – k. 28

wykaz wykonywanych kar – k. 37, 107-107v

karta karna – k. 31-33, 98-101/

X. wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia(...) roku w sprawie(...) za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 278 § 1 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełniony w okresie od daty bliżej nieustalonej 2015roku do dnia 12.11.2015roku, na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 kk na karę 60 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych, na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono okres zatrzymania skazanego od dnia (...) godz. 10.10 do dnia(...) godz. 15.10 przyjmując, że jeden dzień zatrzymania jest równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności.

Kara pozbawienia wolności nie została wykonana.

/dowód: odpis wyroku – k. 116–117

wykaz wykonywanych kar – k. 37, 107-107v

karta karna – k. 31-33, 98-101/

Skazany J. M. jest aktualnie ponownie pozbawiony wolności. W warunkach izolacji zachowuje się poprawnie. Wobec funkcjonariuszy prezentuje postawę regulaminową. W gronie współosadzonych funkcjonuje prawidłowo. Nie odnotowano skłonności do zachowań agresywnych, ani autoagresywnych. Nie było konieczności stosowania wobec skazanego środków przymusu bezpośredniego. Nie stosowano wobec J. M. kar dyscyplinarnych, był natomiast kilkakrotnie nagradzany. Nie jest uczestnikiem podkultury przestępczej. Do popełnionych przestępstw prezentuje postawę umiarkowanie krytyczną.

/dowód: opinia o skazanym - k. 37,107-108/

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. zważył, co następuje:

Fakt ponownego skazania J. M. po dacie(...) roku otwiera

drogę do rozważań o przesłankach orzeczenia kary łącznej w wyroku (...) wprowadzonych ustawą z dnia 20.02.2015 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw Dz.U. z 2015r., poz. 396 (art. 19 ust 1 cytowanej ustawy).

Poczynając od (...) roku warunki pozytywne wymiaru kary łącznej przedstawiają się w ten sposób:

- wielość przestępstw (dwa lub więcej, poza objętymi orzeczeniami o jakich mowa w art. 114a kk);
- zbieg kar rozumiany jako wymierzenie kar jednorodzących oraz innych, które z woli ustawodawcy podlegają łączeniu (art. 85 § 1 kk);
- kary wymierzone za opisane w § 1 art. 85 kk przestępstwa podlegają łączeniu węzłem kary łącznej o ile podlegające wykonaniu w całości albo w części (art. 85 § 2 kk), z odstępstwem na rzecz kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania (odesłanie zawarte w nowym art. 85 § 2 kk - „z zastrzeżeniem art. 89”,).

Natomiast warunek negatywny wymiaru kary łącznej formułuje art. 85 § 3 kk stanowiąc, że podstawą orzeczenia jednej kary łącznej nie może być kara wymierzona za przestępstwo popełnione po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania innej kary podlegającej łączeniu z karą wykonywaną w chwili popełnienia przestępstwa, lub karą łączną, w skład której wchodzi kara, która była wykonywana w chwili popełnienia czynu.

Przenosząc te rozważania na grunt sprawy przedmiotowej, wobec skazanego

orzeczono kary pozbawienia wolności w wymiarach odpowiednio:

- 1 roku pozbawienia wolności oraz 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności (w sprawie (...) Sądu (...) w R.),
- 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności (w sprawie (...) Sądu (...) w R.),
- 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności (w sprawie (...) Sądu (...) w R.),
- 6 miesięcy pozbawienia wolności (w sprawie (...) Sądu (...) w P.
- 1 roku pozbawienia wolności (w sprawie (...) Sądu (...) w R.).

Wobec skazanego orzeczono zatem kary jednorodzące, przy czym kary łączne orzeczone w sprawie (...) Sądu (...) w R. zostały już w całości wykonane, co wyklucza ich objęcie kolejnym wyrokiem (...). Pozostałe kary pozbawienia wolności, a wyżej opisane, nie zostały wykonane w całości. Kontynuując rozważania o negatywnych przesłankach do wydania wyroku łącznego należy szerzej odnieść się do przepisu art. 85 § 3 kk. Wnikliwą interpretację wskazanej normy przeprowadzono w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19.01.2017 roku w sprawie I KZP

12/16 (Biuletyn SN 2017, nr, Legalis Nr 1549978). Jak podniesiono w uzasadnieniu: „... powyższy przepis w poprzednim brzmieniu (obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 14 kwietnia 2016 r.) przewidywał, iż: podstawą orzeczenia jednej kary łącznej nie może być kara wymierzona za przestępstwo popełnione po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania innej kary podlegającej łączeniu z karą wykonywaną w chwili popełnienia przestępstwa, lub karą łączną, w skład której wchodzi kara, która była wykonywana w chwili popełnienia czynu. Formulowane w piśmiennictwie zastrzeżenia co do redakcji omawianego przepisu (zob. np. powoływaną już publikację J. Majewski: Kodeks..., s. 304-306) spowodowały uruchomienie działań legislacyjnych w kierunku odmiennego ukształtowania jego treści. Jak się wskazuje, aktywność ta była uzasadniona nasuwającymi się wątpliwościami w zakresie językowej poprawności dotychczasowej redakcji (zob. uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy Sejmu VIII kadencji nr 207, s. 18- 19). W efekcie podjętych działań, przywołaną wcześniej ustawą z dnia 11 marca 2016 r., przepisowi art. 85 § 3 KK nadano następujące brzmienie: „Jeżeli po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary lub kary łącznej sprawca popełnił przestępstwo, za które orzeczono karę tego samego rodzaju lub inną podlegającą łączeniu, orzeczona kara nie podlega łączeniu z karą odbywaną w czasie popełnienia czynu”. Na mocy tej nowelizacji dodano również nowy § 3a art. 85 KK o treści: „Jeżeli kara wykonywana lub orzeczona, o której mowa w § 3, stanie się następnie podstawą orzeczenia kary lub kar łącznych, zakaz łączenia kar odnosi się również do tej kary lub kar łącznych”. W piśmiennictwie podnosi się w związku z tym, że - wbrew założeniom projektodawców - zmiana dokonana nowelą z dnia 11 marca 2016 r. nie ma charakteru redakcyjnego, ale merytoryczny (zob. D. Kala, M. Klubińska: Kodeks karny. Komentarz do zmian z 2015 i 2016 r., D. Kala (red.), w druku). Z drugiej strony wywodzi się, że wprowadzone tą nowelizacją przepisy art. 85 § 3 i 3a KK nie stanowią zmiany merytorycznej, lecz kolejną próbę dostosowania treści dotychczasowego art. 85 § 3 KK do stawianych mu celów (zob. M. Gałązka: Kodeks karny. Komentarz, A. Grześkowiak (red.), K. Wiak (red.), Komentarz do art. 85, pkt II, ppkt 3, Legalis 2017). Wskazuje się również, że normatywna istota i cel obowiązującego rozwiązania są identyczne z konstrukcją przyjętą pierwotnie w art. 85 § 3 KK, a przy tym obecna regulacja opiera się na tych samych przesłankach, stanowiąc jedynie korektę oczywistych błędów techniczno-legislacyjnych poprzedniego brzmienia omawianego przepisu i wyłącznie dla zwiększenia jednoznaczności oraz przejrzystości uregulowania ustawodawca zdecydował o rozbiciu ujętej pierwotnie łącznie regulacji poprzez zawarcie jej w dwóch odrębnych przepisach, tj. w § 3 i 3a art. 85 KK (zob. P. Kardas: Kodeks karny..., s. 475-476).

W warstwie językowej przepis art. 85 § 3 KK, statujący negatywną przesłankę orzeczenia kary łącznej, wskazuje na brak możliwości łączenia w wyroku łącznym kary orzeczonej za popełnione przez sprawcę „po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary” (kary łącznej) przestępstwo z „karą odbywaną w czasie popełnienia czynu”. Powyższe oznacza zatem, że nawet jeżeli orzeczona za popełnione przez sprawcę przestępstwo „po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary” (kary łącznej) kara jest karą tego samego rodzaju lub nawet inną, lecz podlegającą łączeniu, to nie można jej połączyć w węzeł kary łącznej z „karą odbywaną w czasie popełnienia czynu”.

Dla zrealizowania omawianej tu przesłanki kluczowe jest więc ustalenie, czy sprawca popełnił przestępstwo „po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary” (kary łącznej), wówczas to bowiem orzeczonej za to przestępstwo kary nie można łączyć z „karą odbywaną w czasie popełnienia czynu”. Użyty przez ustawodawcę zwrot: „popełnienie przestępstwa po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary” oznacza więc pewien przedział czasu, okres „od-do”, do którego odnieść należy popełnienie przez sprawcę przestępstwa. Nie może przy tym budzić wątpliwości, że chodzi tu o okres związany z wykonywaniem kary, liczony od jego rozpoczęcia aż do zakończenia, rozumianego jako definitywne wykonanie kary (poza wypadkami, o których poniżej), czyli - ujmując rzecz inaczej - do wykonania kary w całości, gdy jej wykonywanie już nie trwa. To zaś oznacza, że dla wypełnienia wymogu „popełnienia przestępstwa po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary” nie jest prawnie relewantne nawet przerwanie wykonywania kary, byle tylko do ostatecznego zakończenia wykonywania danej kary *in concreto* jeszcze nie doszło. Ujmując to zagadnienie od innej strony można stwierdzić, że z omawianego punktu widzenia znaczenie mają dwa zdarzenia, a mianowicie rozpoczęcie i zakończenie wykonywania kary, jako zakreślające wskazany w art. 85 § 3 KK przedział czasu. Nie jest zaś istotne, co się dzieje między tymi zdarzeniami, skoro do zakończenia wykonywania kary jeszcze nie doszło.

Wskazać w tym miejscu trzeba, co ma znaczenie z punktu widzenia realiów niniejszej sprawy, że w odniesieniu do kary pozbawienia wolności, początek jej wykonywania - stosownie do treści art. 80a KKW - liczy się od dnia:

- 1) przyjęcia skazanego lub ukaranego, który zgłosił się do odbycia kary,
- 2) zatrzymania skazanego lub ukaranego, który został doprowadzony do odbycia kary,
- 3) wprowadzenia do wykonania orzeczenia w stosunku do osoby pozbawionej wolności - chyba że ustawa stanowi inaczej.

Z kolei zakończenie wykonywania kary pozbawienia wolności związane jest zasadniczo z odbyciem jej w całości. Przepisy prawa karnego przewidują jednak sytuacje szczególne (np. w związku z zastosowaniem instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia, z uwagi na przedawnienie wykonania kary, czy też akt łaski), kiedy to dochodzi do zakończenia wykonywania omawianej tu kary mimo faktycznego jej odbycia jedynie w części, a nie w orzeczonym wymiarze. W konsekwencji słusznie podnosi się w piśmiennictwie, że zakończenie wykonania kary to sytuacja, gdy wszelkie konsekwencje związane z wykonaniem kary już nastąpiły, a w innej perspektywie - że skazany znajduje się w sytuacji, gdy orzeczona wobec niego kara została w całości, tj. w pełnym rozmiarze wynikającym z jej wymiaru, wykonana, lub w sytuacji, gdy doszło do uznania, iż kara została wykonana w całości, mimo iż w rzeczywistości skazany został poddany konsekwencjom wynikającym z wykonywania kary jedynie w części, w pozostałym zaś zakresie korzystał np. z dobrodziejstwa warunkowego przedterminowego zwolnienia, doszło do darowania kary lub kara została uznana za wykonaną (zob. P. Kardas: Kodeks karny..., s. 472; zob. też P. Hofmański, L.K. Paprzycki, A. Sakowicz: Kodeks karny..., s. 643).

Podsumowując tę część rozważań wskazać więc należy, że po rozpoczęciu wykonywania określonej kary, dopóki nie doszło do zakończenia jej wykonywania w powyżej wskazanym rozumieniu, cały czas możemy mówić o realizowaniu się wymogu, do którego odwołuje się art. 85 § 3 KK, a więc popełnienia przestępstwa po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary. Z tego punktu widzenia nie ma zatem znaczenia, czy dana kara jest wykonywana w sposób nieprzerwany.

Zauważyć w tym miejscu należy, że przepis art. 85 § 3 KK stanowi, iż kara wymierzona za przestępstwo popełnione po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary nie podlega łączeniu z „karą odbywaną w czasie popełnienia czynu”. Powstaje więc od razu pytanie, jak należy rozumieć posłużenie się przez ustawodawcę w tym kontekście zwrotem „kara odbywana”, zwłaszcza że - jak już podnoszono - w piśmiennictwie brak jest zgodności co do tego, czy wprowadzenie obecnej regulacji art. 85 § 3 KK stanowi zmianę normatywną, czy jednak istota rozwiązania pozostała tożsama. Nie może budzić jednak wątpliwości, że zwrot „kara odbywana” odnosi się właśnie do kary po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania której sprawca popełnił przestępstwo. To ta kara jest przez niego „karą odbywaną” w czasie popełnienia czynu.

Wykładnia literalna art. 85 § 3 KK prima facie wskazywałaby, że zablokowana jest możliwość połączenia kary za przestępstwo popełnione po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary, ale jedynie z „karą odbywaną” w czasie jego popełnienia. Ujmując więc zagadnienie od innej strony, skoro owa „kara odbywana” - jak już wskazywano - odnosi się do kary, której wykonywanie rozpoczęto, ale jeszcze nie zakończono, to wykładnia językowa mogłaby sugerować, że dla zaistnienia omawianej negatywnej przesłanki kary łącznej nie jest wystarczające samo ustalenie, że doszło do rozpoczęcia wykonywania kary, a zakończenie jej wykonywania jeszcze nie nastąpiło, ale karę tę skazany ma przy tym „odbywać”. Zwrot „kara odbywana” stanowiłby z tego punktu widzenia normatywne dookreślenie kary, której wykonywanie rozpoczęto, a jeszcze nie zakończono. Powyższe oznaczałoby zatem, że zwrot ten stanowi doprecyzowanie negatywnej przesłanki kary łącznej z art. 85 § 3 KK o charakterze merytorycznym.

Od strony językowej w art. 85 § 3 KK mowa jest o „odbywaniu” kary. W przepisie tym nie wskazano zatem żadnego konkretnego sposobu odbywania kary, co oznacza, że w rachubę wchodzi wszystkie prawem przewidziane możliwości odbywania kary. Nie ma więc znaczenia okoliczność, czy skazany faktycznie przebywa w jednostce penitencjarnej,

byłoby tylko nadal „odbywał” karę. Powyższe odnosi się również do kary pozbawienia wolności, co ma istotne znaczenie biorąc pod uwagę realia sprawy, której dotyczy niniejsze pytanie prawne. W ocenie Sądu Najwyższego brak byłoby bowiem jakichkolwiek argumentów przemawiających za różnicowaniem sytuacji prawnej skazanego, dopuszczającego się przestępstwa podczas pobytu w zakładzie karnym, w którym odbywał karę pozbawienia wolności, od sytuacji skazanego, który przed zakończeniem odbywania kary pozbawienia wolności popełnił nowe przestępstwo, tyle że znajdując się poza jednostką penitencjarną. Wskazaną tu argumentację wspierają choćby regulacje rozdziału VIIa Kodeksu karnego wykonawczego, które przewidują możliwość udzielenia zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, co łączy się przecież z przebywaniem skazanego poza zakładem karnym. Odbywanie kary pozbawienia wolności nie oznacza zatem ze swej istoty przebywania skazanego w jednostce penitencjarnej. Ujmując to zagadnienie od innej strony, można stwierdzić, że odbywanie omawianej kary nie jest nierozdzielnie związane z pobytem skazanego w zakładzie karnym.

Nie może zatem budzić wątpliwości, że gdy skazany przebywa na wolności na skutek udzielonego mu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego (art. 91 pkt 7, art. 92 pkt 9, art. 138 § 1 pkt 7 i 8, art. 141a § 1, art. 165 § 2, art. 234 § 2 i in. KKW), to czasu tego nie odlicza się od okresu odbywania kary, a okres pobytu skazanego na wolności we wszystkich wymienionych przypadkach jest traktowany jako odbywanie kary. Takie też stanowisko przyjmowane jest w piśmiennictwie (zob. np. K. Postulski: Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, Warszawa 2016, s. 64-65; tenże: Komentarz do niektórych przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, w zakresie zmian wprowadzonych ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks karny wykonawczy (Dz.U.16.428), LEX/el. 2016, teza 7.; L. Osiński: Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, J. Lachowski (red.), Warszawa 2016, s. 22, czy w odniesieniu do nagród i zezwoleń, o których mowa w art. 140 § 1 KKW - J. Lachowski: Pozbawienie praw publicznych w kodeksie karnym, Prok. i Pr. 2003, nr 10, s. 67-68), a także prezentowane było w orzecznictwie na gruncie podobnych rozwiązań zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym z 1969 r. (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1989 r., V KZP 2/89, podobny pogląd wyrażono również w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 września 1992 r., II AKo 32/92).

Przyjęcie wskazanego wcześniej sposobu wykładni art. 85 § 3 KK oznaczałoby zatem, że gdy skazany przebywa na wolności na skutek udzielonego mu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego, zachodziłaby negatywna przesłanka orzeczenia kary łącznej z art. 85 § 3 KK, jako że nie przestał on odbywać kary. Natomiast, gdy skazany bezprawnie pozostaje poza zakładem karnym (czy to na skutek niepowrócenia z przepustki - jak w sprawie niniejszej - czy na skutek ucieczki z jednostki penitencjarnej), nie byłoby przeszkód do orzeczenia kary łącznej, jako że odbywanie kary tym samym ustało. Takich konsekwencji, niezależnie od tego, jakie znaczenie - normatywne, czy też nie - nadać użytemu w art. 85 § 3 KK zwrotowi „kara odbywana”, nie sposób jednak zaakceptować. Przyjęcie możliwości łączenia kary orzeczonej za przestępstwo tzw. „niepowrotu” z art. 242 § 2 KK z karą, w toku wykonywania której skazany uzyskał ową przepustkę, uznać należy za absurdalne i niemożliwe do zaakceptowania. Przy takiej bowiem wykładni kara wymierzona za przestępstwo z art. 242 § 1 i 2 lub 3 KK mogłaby podlegać łączeniu z karą, której odbywania w zakładzie karnym chciał uniknąć skazany. Bezprawne przebywanie skazanego poza zakładem karnym nie powinno go jednak premiować w tym sensie, że zachodziłaby możliwość łączenia kar, co nie wchodziłoby w rachubę przy zgodnym z prawem jego przebywaniu poza zakładem karnym. Skutek w postaci niemożności łączenia kary wynikający z art. 85 § 3 KK powstanie, gdy już po wprowadzeniu kary do wykonania skazany swoim nielegalnym zachowaniem doprowadzi do sytuacji, w której kara ta nie będzie przez niego faktycznie wykonywana (zob. D. Kala, M. Klubińska: op. cit.).

Takie stanowisko jest zgodne z założeniami projektodawcy na etapie prac legislacyjnych, związanymi z pierwotną wersją tego przepisu. W uzasadnieniu projektu pierwotnej wersji art. 85 § 3 KK stwierdzono, że regulacja ta ma „zapobiegać sytuacjom, w których skazany na surową karę pozbawienia wolności (jednostkową lub łączną), zbliżając się do górnej granicy zagrożenia, przed zakończeniem odbywania aktualnej kary mógłby popełnić nawet przestępstwa o znacznej szkodliwości społecznej, a kary za nie wymierzone w ogóle lub jedynie w minimalnym stopniu wpływałyby (z uwagi na niemożność przekroczenia górnej granicy rodzajowej kary) na rozmiar kary pozostającej mu jeszcze do odbycia. Innym refleksem tej swoistej bezkarności byłby niewątpliwie fakt, że skazanym zależałoby w opisanej sytuacji

na prawnym bądź nawet bezprawnym odwlekaniu w czasie zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności. Po jej zakończeniu musieliby bowiem odbyć nową karę w całości” (zob. uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy Sejmu VII kadencji nr 2393, s. 19). Podkreślić tu również trzeba, że w uzasadnieniu projektu mowa jest o „odbyciu kary”.

Powracając na grunt przedmiotowej sprawy, przypomnieć należy, że postanowieniem Sądu (...) w P. z dnia (...) w sprawie (...) udzielono skazanemu przerwy w odbywaniu kar orzeczonych w sprawach (...) Sądu (...) w R. do dnia (...) Czyny przypisane skazanemu w sprawach (...) SR wP. oraz (...) S. (...) w R. zostały popełnione w okresie wykonywania kar pozbawienia wolności w sprawach w jakich skazany uzyskał przerwę, a zatem po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kar orzeczonych w tych sprawach. Zachodzi zatem negatywna przesłanka do orzeczenia kary łącznej i połączenia kar orzeczonych w sprawach (...) Sądu (...) w R. oraz kar orzeczonych w sprawach (...) S. (...) w P. i (...)S. (...) w R..

Ponieważ kara orzeczona w sprawie (...) S. (...) w R. była przedmiotem analizy z punktu widzenia przesłanek do wydania wyroku łącznego w sprawie (...)jej połączenie z karą łączną orzeczoną w ostatniej ze spraw nie jest możliwe.

W sprawie przedmiotowej przesłanki pozytywne do orzeczenia kary łącznej w wyroku (...), a wyżej opisane (wielość przestępstw, jednorodność kar, fakt że nie zostały wykonane w całości) zachodzi – w ocenie Sądu – wyłącznie co do kar orzeczonych w sprawach (...) S. (...) w P. oraz (...) S. (...) w R..

Wymiar kary łącznej w wyroku (...) w wypadku skazanego J. M. przedstawia się następująco (art. 86 § 1 kk): od 1 rok pozbawienia wolności (od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa) do 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności (do sumy kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa - tutaj 1 roku + 6 miesięcy). Zastosowanie zasady absorpcji obligowałoby Sąd do wymierzenia w realiach tej sprawy kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku, natomiast zgodnie z zasadą kumulacji Sąd byłby zobligowany do określenia kary pozbawienia wolności na poziomie 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Jakkolwiek ustawodawca wprowadził przepis art. 85a kk traktujący o dyrektywach wymiaru kary łącznej, wskazując w uzasadnieniu projektu tej nowelizacji, iż „przedmiotem oceny sądu powinny być w tym wypadku nie elementy związane bezpośrednio z czynem, uwzględnione już w wyroku skazującym, co tym bardziej ma znaczenie przy braku rozwiązania węzła kary łącznej, ale elementy związane z osobą sprawcy . W ten sposób uzasadniona jest propozycja ograniczenia dyrektyw wymiaru kary do celów prewencyjnych i izolacyjnych”. Jednocześnie jednak użyta w art. 85a kk formuła „przede wszystkim cele” sprawia, że katalog tam sformułowany ma charakter otwarty. Aktualne jest zatem stanowisko o związkach przedmiotowo-podmiotowych zachodzących pomiędzy czynami skazanego, jako dyrektywie wymiaru kary łącznej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20.12.2001 r., II AKa 495/01, OSAG 2002/1/4).

W orzecznictwie sądów powszechnych wyrażono pogląd, iż „zasadę absorpcji stosuje się, gdy przestępstwa objęte realnym zbiegiem wskazują na bliską więź przedmiotową i podmiotową, są jednorodnjowe i popełnione zostały w bliskim związku czasowym i miejscowym, stanowiąc jeden zespół zachowań sprawcy, objęty jednym planem działania, nawet mimo godzenia w różne dobra osobiste” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach II AKa 59/01, Prok.i Pr. 2002/3/21). O tak bliskich więzach przedmiotowo-podmiotowych w realiach tej sprawy nie może być mowy. Czyny przypisane skazanemu w sprawach (...) S. (...)w P. oraz (...)S. (...) w R. łączy tylko nieznaczny odstęp czasowy (30.12.2015r. oraz 12.11.2015r.), dzieli zaś: naruszone dobro prawne, sposób działania, miejsce działania, motyw. Mając na uwadze powyższe rozważania, zasadne jest w ocenie Sądu zastosowanie w realiach tej sprawy zasady asperacji i wymierzenie skazanemu łącznej kary 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Rozstrzygając w przedmiocie kary łącznej pozbawienia wolności i kierując się dyrektywami wyrażonymi w art. 85a kk Sąd miał również na uwadze treść opinii o skazanym. Ta jest przeciętna, był wprawdzie nagradzany w warunkach penitencjarnych, ale ma umiarkowanie krytyczny stosunek do popełnionych przestępstw.

Kierując się zasadą wyrażoną w art. 577 kpk Sąd zaliczył na poczet kary łącznej okresy pozbawienia wolności skazanego w sprawach w których kary podlegają łączeniu.

W myśl art. 624 § 1 kpk Sąd zwolnił skazanego od wydatków związanych z wydaniem wyroku łącznego, skazany nie ma dochodów i nie jest w stanie podnieść kosztów sądowych bez uszczerbku w koniecznym utrzymaniu. Nadto należy już na tym etapie prognozować bezskuteczność egzekucji w zakresie kosztów sądowych.